

ŚWIĘTO PESACH

Jakub Kowalski

Święto Pesach nazywane również „czasem naszej wolności”, upamiętnia wyswobodzenie Żydów z niewoli egipskiej. Święto to trwa w Izraelu siedem dni, w diasporze osiem, z czego dwa pierwsze i dwa ostatnie to dni świąteczne (Jom tow), pozostałe to dni pół-świąteczne (chol hamoed).

W czasie święta Pesach obowiązuje Żydów biblijny zakaz posiadania chamecu - należy się pozbyć przed świętem całego chamecu będącego w naszym posiadaniu. Chamec to każdy produkt zawierający mąkę ze zbóż (pszenica, jęczmień, owies, żyto i orkisz), która weszła w kontakt z wodą i uległa zakwaszeniu (fermentacji). Podczas Pesach Żyd nie może spożywać ani posiadać chamecu w żadnej, nawet najmniejszej ilości. Dotyczy to każdego produktu spożywczego. Dodatkowo Tora zakazuje nam czerpania z takich produktów jakiegokolwiek korzyści w czasie Pesach - nie można nimi handlować, darować innej osobie ani nawet karmić nimi zwierząt (karma dla zwierząt nie może zawierać chamecu). W związku z tym zakazem wszelkie naczynia, które weszły w kontakt z pożywieniem zawierającym chamec nie nadają się do użycia w czasie Pesach.

Zakaz spożywania i posiadania chamecu rozpoczyna się już w erew Pesach (przeddzień święta), odpowiednio od godziny 10.23 oraz 11.32 14 kwietnia 2014. Przed tym czasem należy pozbyć się z domu wszelkiego chamecu. Tradycyjnie wieczorem poprzedniego dnia (w tym roku 13 kwietnia po zmroku) robi się w całym domu bedikat chamec - szukanie chamecu. Znaleziony chamec spala się (lub w inny sposób pozbywa się go) następnego dnia rano. Należy wówczas również unieważnić chamec, który mógł pozostać niezauważony bądź zapomniany w naszym posiadaniu. Wypowiadając specjalną formułę, ogłasza się wszelki chamec, który może się w naszym posiadaniu znajdować, za nieważny, niczym proch ziemi i zrzeka się prawa własności do niego.

To, co nie zostało spalone bądź wyrzucone należy sprzedać. Dokonuje się tego przez rabina, upowazniając go do sprzedaży nie-żydowi naszego chamecu na okres święta. Sprzedawane rzeczy należy umieścić w jednym miejscu w domu i zamknąć na czas Pesach. Sprzedaży chamecu należy dokonać do godziny 11.32 14 kwietnia 2014. Po zakończeniu święta chamec ten automatycznie wraca w nasze posiadanie (zostaje odkupiony) i można go używać.

Posiadanie chamecu w czasie Pesach porównane jest do bałwochwalstwa. Jeśli ktoś znajdzie chamec w domu w czasie Pesach powinien go zniszczyć (wyrzucić) jak najszybciej. Jeśli nie jest możliwe zniszczenie go natychmiast, należy znaleziony chamec zakryć do czasu, aż będzie mógł być zniszczony. Wszelki chamec, który był w posiadaniu Żyda w czasie Pesach jest zakazany także po zakończeniu święta. Nie tylko nie można go jeść, nie można również czerpać z takiego chamecu żadnego pożytku (nie można go sprzedać, karmić nim zwierzęta itp.).

Żydzi aszkenazyjscy mają w zwyczaju nie spożywanie w czasie Pesach również pokarmów zawierających ryż, grykę, proso, fasolę, soczewicę, groch, sezam, gorczycę oraz kukurydzę, soję, słonecznik, mak i orzeszki ziemne (tzw. kitniot). Można je natomiast posiadać w czasie święta i nie trzeba ich sprzedawać. Można też produktami zawierającymi kitniot karmić zwierzęta domowe. Osoby chore i małe dzieci mogą spożywać kitniot w czasie Pesach jeśli jest to konieczne. Produkty nie nadające się do jedzenia (nie-spożywcze) nie muszą być koszerne na Pesach (mogą zawierać chamec). Należy unikać używania w czasie święta kosmetyków zawierających alkohol. Powinno się przed świętem kupić nową szminekę (pomadkę) do ust i nową szczoteczkę do zębów. Pasta do zębów i płyn do płukania ust nie

powinny zawierać chamecu. Można przyjmować w czasie Pesach lekarstwa zapisane przez lekarza, nawet jeśli zawierają chamec, ale tylko w formie tabletek (kapsulek) połykanych w całości. Lekarstwa płynne nie mogą zawierać chamecu. Można przyjmować tabletki zawierające chamec w przypadku silnego bólu głowy, brzucha itp. Witaminy i inne suplementy diety nie będące elementem terapii (nie przepisane przez lekarza) powinny być koszerne na Pesach (bez chamecu).

Zamiast pieczywa spożywa się w czasie Pesach macę, składającą się jedynie z mąki i wody, wyrobioną i upieczoną w czasie krótszym niż 18 minut, tak, by ciasto nie zdążyło się zakwasić. Najlepiej, by zboże użyte do wypieku macy było chronione przed kontaktem z wodą już od momentu żniw. Jednak maca z takich ziaren (tzw. maca szmura) jest bardzo droga, dlatego gdy jest ona niedostępna można wypełnić obowiązek spożywania macy zwykłą macą.

Każdy Żyd ma obowiązek zjedzenia w czasie kolacji sederowych kawałka macy średniej wielkości, wraz z gorzkimi ziołami (marorem). Jeśli jedzenie suchej macy sprawia trudność, można ją przed spożyciem namoczyć w wodzie. Przez pozostałe dni święta nie ma obowiązku jedzenia macy, a osoby starsze, chore i małe dzieci mogą jeść macę zawierającą jajka i soki owocowe (maca aszira).

W czasie kolacji sederowych należy wypełnić obowiązek opowiadania o wyjściu z Egiptu. W tym celu odczytuje się *Hagadę na Pesach*. Hagada powinna być czytana w języku zrozumiałym przez czytającego. Powinno się przeczytać całą Hagadę, jeżeli jest to niemożliwe, należy przynajmniej przeczytać fragment zaczynający się słowami: „Raban Gamliel mawiał: ...”. Jeśli Hagada jest niedostępna można opowiadać o wyjściu z Egiptu własnymi słowami. Nie należy przeciągać zbyt długo kolacji sederowej - ostatni kawałek macy (afikoman) powinien być zjedzony przed północą. Oprócz jedzenia macy i gorzkich ziół w czasie kolacji sederowych należy wypić cztery kielichy wina. W ostateczności można użyć do tego celu soku winogronowego. Z każdego kielicha należy wypić większą ilość wina lub soku.

W czasie dwóch pierwszych i dwóch ostatnich dni Pesach obowiązują niemal identyczne zasady jak w Szabat. Z jednym wszakże istotnym wyjątkiem - można przygotowywać jedzenie na potrzeby danego dnia. Można zatem gotować, ale nie można zapalać nowego ognia, jedynie odpalać od już istniejącego, zapalonego przed świętem. Nie można jednak w święto przygotowywać potraw przeznaczonych na następne dni. Można także, jeśli istnieje taka potrzeba, przenosić rzeczy pomiędzy przestrzenią prywatną (mieszkaniami) a publiczną (ulicą).

W pozostałe dni Pesach (dni pół-święteczne, chol hamoed) dozwolone są wszelkie prace na potrzeby świąt, na potrzeby społeczności, i te, których niewykonanie wiązałoby się ze stratą pieniężną. Nie powinno się wykonywać prac normalnie wykonywanych przez profesjonalistów, wymagających specjalnych umiejętności. Wszelkie wątpliwości i pytania dotyczące zasad postępowania podczas tego święta powinny być rozstrzygane przez rabina.